

Lagrådsremiss

Slopad arvsskatt och gåvoskatt

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 7 oktober 2004

Bosse Ringholm

Hases Per Sjöblom
(Finansdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås att beskattningen av arv och gåva slopas vid utgången av år 2004.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i ärvdabalken	4
2.2	Förslag till lag om upphävande av lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt	5
2.3	Förslag till lag om upphävande av förordningen (1963:588) om arvsskatt vid avveckling av fideikommiss	6
2.4	Förslag till lag om upphävande av lagen (1978:922) om befrielse från arvsskatt och gåvoskatt i vissa fall.....	7
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:631) om ändring i sekretesslagen (1980:100).....	8
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter	10
2.7	Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).....	11
2.8	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	16
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	18
3	Ärendet och dess beredning.....	20
4	Bakgrund	20
5	Slopad arvs- och gåvoskatt.....	20
6	Ikraftträdande m.m.	21
6.1	Slopad arvs- och gåvoskatt	21
6.2	Ekonomiska konsekvenser m.m.....	23
7	Författningskommentar	23
7.1	Förslaget till lag om ändring i ärvdabalken	23
7.2	Förslaget till lag om upphävande av lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt	24
7.3	Förslaget till lag om upphävande av förordningen (1963:588) om arvsskatt vid avveckling av fideikommiss	24
7.4	Förslaget till lag om upphävande av lagen (1978:922) om befrielse från arvsskatt och gåvoskatt i vissa fall	24
7.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:631) om ändring i sekretesslagen (1980:100)	24
7.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter	24
7.7	Förslaget till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).....	25
7.8	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	25
7.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	26

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i ärvdabalken,
2. lag om upphävande av lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,
3. lag om upphävande av förordningen (1963:588) om arvsskatt vid avveckling av fideikommiss,
4. lag om upphävande av lagen (1978:922) om befrielse från arvsskatt och gåvoskatt i vissa fall,
5. lag om ändring i lagen (2004:631) om ändring i sekretesslagen (1980:100),
6. lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter,
7. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483),
8. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
9. lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i ärvdabalken

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 11 § ärvdabalken¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap.

11 §²

I fråga om förfarandet hos Skatteverket och om överklagande gäller i övrigt lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt.

I fråga om förfarandet hos Skatteverket och om överklagande gäller i övrigt *den upphävda* lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

¹ Balken omtryckt 1981:1359.

² Senaste lydelse 2003:675.

2.2 Förslag till lag om upphävande av lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt

Härigenom föreskrivs att lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt³ skall upphöra att gälla vid utgången av år 2004. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande i de fall skattskyldighet har inträtt före utgången av år 2004 om inte annat följer av nästa stycke.

Bestämmelserna om eftergift i 56 § gäller inte i det fall att den som förvärvat egendom genom arv, testamente eller gåva avlider efter utgången av år 2004.

³ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:857.

2.3 Förslag till lag om upphävande av förordningen (1963:588) om arvsskatt vid avveckling av fideikommiss

Härigenom föreskrivs att förordningen (1963:588) om arvsskatt vid avveckling av fideikommiss skall upphöra att gälla vid utgången av år 2004. Den upphävda förordningen gäller dock fortfarande i de fall skattskyldighet har inträtt före utgången av år 2004.

2.4 Förslag till lag om upphävande av lagen (1978:922) om befrielse från arvsskatt och gåvoskatt i vissa fall

Härigenom föreskrivs att lagen (1978:922) om befrielse från arvsskatt och gåvoskatt i vissa fall skall upphöra att gälla vid utgången av år 2004. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande i de fall skattskyldighet enligt lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt har inträtt före utgången av år 2004.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:631) om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs i fråga om sekretesslagen (1980:100)⁴, dels att 9 kap. 1 § i stället för dess lydelse enligt lagen (2004:631) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse,

dels att ikraftträdandebestämmelsen till lagen (2004:631) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse,

dels att det skall införas en ny övergångsbestämmelse till lagen (2004:631) om ändring i nämnda lag av följande lydelse.

Lydelse enligt lagrådsremiss⁵

Föreslagen lydelse

9 kap.

1 §⁶

Sekretess gäller i myndighets verksamhet, som avser bestämmande av skatt eller som avser taxering eller i övrigt fastställande av underlag för bestämmande av skatt, för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Motsvarande sekretess gäller i myndighets verksamhet som avser förande av eller uttag ur beskattningsdatabasen enligt lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och tulldatabasen enligt lagen (2001:185) om behandling av uppgifter i Tullverkets verksamhet för uppgift som har tillförts databaserna. Motsvarande sekretess gäller även hos kommun eller landsting för uppgift som har lämnats dit i ett ärende om förhandsbesked i skatte- eller taxeringsfråga samt hos Försäkringskassan för uppgift som har lämnats dit i ett ärende om särskild sjukförsäkringsavgift. Uppgift hos Tullverket får dock lämnas ut, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men. För uppgift i mål hos domstol gäller sekretessen endast om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Detsamma gäller uppgift som med anledning av överklagande hos domstol registreras hos annan myndighet enligt 15 kap. 2 § första stycket 3 eller 4. Har uppgift i mål hos domstol erhållits från annan myndighet och är den sekretessbelagd där, gäller dock denna sekretess hos domstolen, om uppgiften saknar betydelse i målet.

Med skatt avses i detta kapitel skatt på inkomst och, *med undantag för arvsskatt och gåvoskatt*, annan direkt skatt samt omsättningskatt, tull och annan indirekt skatt. Med skatt jämställs arbetsgivaravgift, prisregleringsavgift och liknande avgift, avgift enligt lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund, skatte-

Med skatt avses i detta kapitel skatt på inkomst och annan direkt skatt samt omsättningsskatt, tull och annan indirekt skatt. Med skatt jämställs arbetsgivaravgift, prisregleringsavgift och liknande avgift, avgift enligt lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund, skattetillägg och förseningsavgift samt expeditionsavgift och

⁴ Lagen omtryckt 1992:1474.

⁵ Lagrådsremiss Drivkrafter för minskad sjukfrånvaro.

⁶ Senaste lydelse 2004:631.

tillägg och förseningsavgift samt expeditionsavgift och tilläggsavgift enligt lagen (2004:629) om trängselskatt. Med verksamhet som avser bestämmande av skatt jämföras verksamhet som avser bestämmande av pensionsgrundande inkomst.

tilläggsavgift enligt lagen (2004:629) om trängselskatt. Med verksamhet som avser bestämmande av skatt jämföras verksamhet som avser bestämmande av pensionsgrundande inkomst.

Sekretessen gäller inte beslut, varigenom skatt eller pensionsgrundande inkomst bestäms eller underlag för bestämmande av skatt fastställs, om inte beslutet meddelas i ärende om

1. förhandsbesked i taxerings- eller skattefråga,
2. beskattning av utländska experter, forskare eller andra nyckelpersoner när beslutet har fattats av Forskarskattenämnden, eller
3. trängselskatt.

I beslut, varigenom trängselskatt bestäms eller underlag för bestämmande av sådan skatt fastställs, gäller sekretessen dock endast för uppgift om vilken betalstation bilen har passerat och tidpunkten för denna passage.

Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lag om förfarande vid beskattning, lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet eller lagen (1990:613) om miljöavgift på utsläpp av kväveoxider vid energiproduktion. I artiklarna 6.1 och 8.3 i rådets förordning (EG) nr 3295/94 av den 22 december 1994 om fastställande av vissa åtgärder avseende införsel till gemenskapen samt export och återexport från gemenskapen av varor som gör intrång i viss immateriell äganderätt finns bestämmelser om att uppgift i vissa fall får lämnas till enskild. Vidare får utan hinder av sekretessen uppgift i ärende om revision lämnas till en förvaltare i den reviderades konkurs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. För uppgift om avgift enligt lagen om avgift till registrerat trossamfund gäller dock sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

2. *Paragrafen tillämpas fortfarande i sin äldre lydelse i fråga om arvsskatt och gåvoskatt.*

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter

Härigenom föreskrivs att 14 § lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om ersättning utgår i form av lös egendom, värderas denna egendom enligt reglerna i 23 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt. Värderingen skall ske med hänsyn till förhållandena vid upprättande av den handling på vilken förvärvet grundas.

Föreslagen lydelse

14 §

Om ersättning utgår i form av lös egendom, värderas denna egendom enligt reglerna i 23 § *den upphävda* lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt. Värderingen skall ske med hänsyn till förhållandena vid upprättande av den handling på vilken förvärvet grundas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

2.7 Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

Härigenom föreskrivs i fråga om skattebetalningslagen (1997:483)⁷ dels att 16 kap. 7 a och 10 a §§, 17 kap. 6 a och 6 b §§ samt 19 kap. 7 a § skall upphöra att gälla, dels att rubrikerna närmast före 16 kap. 7 a § och 17 kap. 6 a § skall utgå, dels att 1 kap. 1 a och 4 §§, 11 kap. 1 §, 12 kap. 6 och 9 §§, 16 kap. 9 §, 17 kap. 7 §, 19 kap. 6 § och 23 kap. 7 § skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagrådsremiss⁸

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 a §⁹

Lagen gäller vid debitering och betalning av

1. skatt och förseningsavgift enligt lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt, samt

2. avgift enligt lagen (2004:000) om särskild sjukförsäkringsavgift.

Lagen gäller vid debitering och betalning av avgift enligt lagen (2004:000) om särskild sjukförsäkringsavgift.

Lydelse enligt prop. 2003/04:170

Föreslagen lydelse

4 §¹⁰

Vad som sägs i denna lag om skatt och skattskyldig gäller även

1. avgift och avgiftsskyldig,

2. belopp som skall dras från ersättning för arbete, ränta eller utdelning för betalning av preliminär skatt (avdragen skatt) och den som är skyldig att göra sådant avdrag, samt

3. skattetillägg, förseningsavgift, kontrollavgift och ränta och den som är skyldig att betala skattetillägg, avgift eller ränta.

Med skatt likställs

1. belopp som någon annan än den skattskyldige är betalningsskyldig för enligt denna lag eller, såvitt gäller belopp som har debiterats enligt denna lag, 2 kap. 20 § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag, och

⁷ Senaste lydelse av

16 kap. 7 a § 2001:328

16 kap. 10 a § 2001:328

17 kap. 6 a § 2004:127

17 kap. 6 b § 2004:435

19 kap. 7 a § 2001:328

rubriken närmast före 16 kap. 7 a § 2001:328

rubriken närmast före 17 kap. 6 a § 2001:328.

⁸ Lagrådsremiss Drivkrafter för minskad sjukfrånvaro.

⁹ Senaste lydelse 2002:400.

¹⁰ Senaste lydelse 2003:747.

2. belopp som betalats tillbaka till den skattskyldige men som på grund av ett senare beskattningsbeslut skall betalas in igen till Skatteverket.

Med skattskyldig likställs

1. handelsbolag även om det inte är skyldigt att betala någon av de skatter som anges i 1 §,

2. den som har rätt till återbetalning av ingående mervärdesskatt enligt 10 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen (1994:200),

3. den som utan att vara skattskyldig här i landet har fått en F-skattsedel enligt 4 kap. 7 eller 8 §,

4. den som Skatteverket enligt 23 kap. 3 § har beslutat skall svara för redovisning och betalning av skatt som hänför sig till verksamhet som bedrivs genom enkelt bolag eller partrederi,

5. den som är grupphuvudman enligt 6 §,

6. delägare i handelsbolag som enligt 2 kap. 20 § lagen om handelsbolag och enkla bolag har ålagts betalningsskyldighet för skatt,

7. dödsbo som enligt 54 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt skall förskjuta arvsskatt,

8. den som har rätt till återbetalning enligt

a) 24 eller 25 § lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,

b) 8 § lagen (1984:409) om skatt på gödselmedel,

c) 29 eller 30 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, eller

d) 28–30 §§ lagen (1994:1564) om alkoholskatt,

9. den som har rätt till återbetalning, kompensation eller nedsättning enligt 9 kap. 2, 3, 4, 5, 6, 8 a, 9, 10, eller 11 §, 11 kap. 12 eller 13 § lagen (1994:1776) om skatt på energi eller omfattas av ett slutligt beslut om skattenedsättning enligt 9 kap. 9 b § andra stycket samma lag, och

10. den som i egenskap av företrädare för en juridisk person är betalningsskyldig enligt 12 kap. 6 eller 6 a § eller som träffat överenskommelse enligt 12 kap. 7 c §.

7. den som har rätt till återbetalning enligt

a) 24 eller 25 § lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,

b) 8 § lagen (1984:409) om skatt på gödselmedel,

c) 29 eller 30 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, eller

d) 28–30 §§ lagen (1994:1564) om alkoholskatt,

8. den som har rätt till återbetalning, kompensation eller nedsättning enligt 9 kap. 2, 3, 4, 5, 6, 8 a, 9, 10, eller 11 §, 11 kap. 12 eller 13 § lagen (1994:1776) om skatt på energi eller omfattas av ett slutligt beslut om skattenedsättning enligt 9 kap. 9 b § andra stycket samma lag, och

9. den som i egenskap av företrädare för en juridisk person är betalningsskyldig enligt 12 kap. 6 eller 6 a § eller som träffat överenskommelse enligt 12 kap. 7 c §.

11 kap.1 §¹²

Genom beskattningsbeslut bestäms om den som är skattskyldig skall betala skatt eller få tillbaka skatt och skattens storlek.

Som beskattningsbeslut anses också

1. beslut om betalningsskyldighet enligt 12 kap.,
2. omprövningsbeslut enligt 21 kap.,
3. beslut i fråga om återbetalning av ingående skatt enligt 10 kap. 9–13 §§ mervärdesskattelagen (1994:200),

4. *beslut om betalningsskyldighet för arvsskatt och gåvoskatt enligt lagen (1941:416) om arvs-skatt och gåvoskatt,*

4 a. *Försäkringskassans beslut om betalningsskyldighet för avgift enligt lagen (2004:000) om särskild sjukförsäkringsavgift,*

4. beslut om betalningsskyldighet för avgift enligt lagen (2004:000) om särskild sjukförsäkringsavgift,

5. beslut om återbetalning av skatt enligt

- a) 24 eller 25 § lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
- b) 8 § lagen (1984:409) om skatt på gödselmedel,
- c) 29 eller 30 § lagen (1994:1563) om tobaksskatt, eller
- d) 28–30 §§ lagen (1994:1564) om alkoholskatt,

6. beslut om återbetalning, kompensation eller nedsättning enligt 9 kap. 2, 3, 4, 5, 6, 8 a eller 9 §, 9 b § andra stycket, 10, eller 11 §, 11 kap. 12 eller 13 § lagen (1994:1776) om skatt på energi, och

7. överenskommelse om betalningsskyldighet enligt 12 kap. 7 c §, om företrädaren har fullföljt en överenskommelse på överenskommet sätt inom rätt tid.

12 kap.6 §¹³

Om någon i egenskap av företrädare för en juridisk person uppsåtligen eller av grov oaktsamhet inte har gjort föreskrivet skatteavdrag, är företrädaren tillsammans med den juridiska personen skyldig att betala belopp som har bestämts enligt 11 kap. 19 § jämte ränta. Om en företrädare för en annan juridisk person *än ett dödsbo* i

Om någon i egenskap av företrädare för en juridisk person uppsåtligen eller av grov oaktsamhet inte har gjort föreskrivet skatteavdrag, är företrädaren tillsammans med den juridiska personen skyldig att betala belopp som har bestämts enligt 11 kap. 19 § jämte ränta. Om en företrädare för en juridisk person i övrigt uppsåtligen eller av

¹¹ Lagrådsremiss Drivkrafter för minskad sjukfrånvaro.

¹² Senaste lydelse 2003:747.

¹³ Senaste lydelse 2003:747.

övrigt uppsåtligen eller av grov oaktsamhet har underlåtit att betala skatt enligt denna lag *eller om ett dödsbo uppsåtligen eller av grov oaktsamhet har underlåtit att betala annan skatt än sådan arvsskatt som dödsboet varit skyldigt att förskjuta enligt 54 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt*, är företrädaren tillsammans med den juridiska personen skyldig att betala skatten och räntan på den.

Betalningsskyldighet är, om inte annat följer av tredje stycket, knuten till den tidpunkt vid vilken skatten ursprungligen skulle ha betalats enligt vad som anges i 10 och 16 kap.

Vid ändring av ett beskattningsbeslut som avser mer än en redovisningsperiod avses med förfallodag enligt andra stycket den förfallodag som beslutats med tillämpning av 11 kap. 2 § andra stycket. Beträffande slutlig skatt tillämpas den förfallodag som gäller för det grundläggande beslutet om slutlig skatt enligt 16 kap. 6 § första stycket.

9 §¹⁴

Ett dödsbo ansvarar för sådan skatt enligt denna lag som skulle ha betalats av

1. den avlidne eller
2. boet, såvitt avser den redovisningsperiod eller, när det gäller slutlig skatt, det beskattningsår då dödsfallet inträffade.

Dödsboet ansvarar också för sådan arvsskatt som enligt 54 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt skall förskjutas av boet.

Om dödsboet har skiftats, ansvarar dödsbodelägarna för skatten i den omfattning som föreskrivs i 21 kap. ärvdabalken.

16 kap.

9 §¹⁵

Ett inbetalt belopp skall, om inte annat följer av 10 *eller 10 a §*, räknas av från den skattskyldiges sammanlagda skatteskuld enligt denna lag oberoende av vad den skattskyldige har begärt.

Ett inbetalt belopp skall, om inte annat följer av 10 §, räknas av från den skattskyldiges sammanlagda skatteskuld enligt denna lag oberoende av vad den skattskyldige har begärt.

17 kap.

7 §¹⁶

Om det finns synnerliga skäl, får

Om det finns synnerliga skäl, får

¹⁴ Senaste lydelse 2001:328.

¹⁵ Senaste lydelse 2001:328.

¹⁶ Senaste lydelse 2003:664.

Skatteverket bevilja anstånd med inbetalning av skatt även i andra fall eller på annat sätt än som avses i 1–6 a §§.

Skatteverket bevilja anstånd med inbetalning av skatt även i andra fall eller på annat sätt än som avses i 1–6 §§.

Lydelse enligt lagrådsremiss¹⁷

Föreslagen lydelse

19 kap.

6 §¹⁸

När det är fråga om skatt som omfattas av anstånd och som skall betalas när anståndstiden gått ut beräknas kostnadsränta från och med dagen efter skattens ursprungliga förfallodag till och med den dag betalning senast skall ske med anledning av beslutet om anstånd.

Vid anstånd enligt 17 kap. 5, 6 a eller 7 § skall dock räntan beräknas från och med dagen efter den då anståndet beviljades.

Vid anstånd enligt 17 kap. 5 eller 7 § skall dock räntan beräknas från och med dagen efter den då anståndet beviljades.

Ränta enligt denna paragraf beräknas efter en räntesats som motsvarar basräntan.

Bestämmelsen i första stycket gäller inte i fråga om anstånd med avgift enligt 15 § lagen (2004:000) om särskild sjukförsäkringsavgift.

23 kap.

7 §¹⁹

En begäran om omprövning eller ett överklagande av ett beslut enligt denna lag, taxeringslagen (1990:324), *lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt* eller lagen (2004:000) om särskild sjukförsäkringsavgift inverkar inte på skyldigheten att betala den skatt som omprövningen eller överklagandet rör.

En begäran om omprövning eller ett överklagande av ett beslut enligt denna lag, taxeringslagen (1990:324) eller lagen om (2004:000) om särskild sjukförsäkringsavgift inverkar inte på skyldigheten att betala den skatt som omprövningen eller överklagandet rör.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om skatt enligt lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt.

¹⁷ Lagrådsremiss Drivkrafter för minskad sjukfrånvaro.

¹⁸ Senaste lydelse 2001:328.

¹⁹ Senaste lydelse 2001:328.

2.8 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 7 § och 44 kap. 36 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

7 §²⁰

Räntor på återbetald skatt, tull eller avgift enligt följande bestämmelser är skattefria:

– 58 b § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,

– 40 och 42 §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter,

– 5 kap. 21 § tullagen (2000:1281), och

– 19 kap. 2 och 12–14 §§ skattebetalningslagen (1997:483).

Räntor på återbetald skatt, tull eller avgift enligt följande bestämmelser är skattefria:

– 40 och 42 §§ lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter,

– 5 kap. 21 § tullagen (2000:1281), och

– 19 kap. 2 och 12–14 §§ skattebetalningslagen (1997:483).

44 kap.

36 §

Om en tillgång avyttras mot ersättning i form av en livsvarig livränta, skall det kapitaliserade värde av livräntan som framkommer med tillämpning av tabell III till lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt anses som ersättning vid beräkningen av kapitalvinsten. Är livräntan beroende av flera personers liv på så sätt att den upphör vid den först avlidnes död, bestäms kapitalvärdet med utgångspunkt i hur gammal den äldste är. Om livräntan upphör vid den sist avlidnes död, bestäms värdet efter den yngstes ålder.

Ersättningen beräknas med tillämpning av tabell II till lagen om arvsskatt och gåvoskatt, om överlåtelseavtalet innebär att

1. livräntan skall betalas ut

Om en tillgång avyttras mot ersättning i form av en livsvarig livränta, skall det kapitaliserade värde av livräntan som framkommer med tillämpning av tabell III till *den upphävda* lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt anses som ersättning vid beräkningen av kapitalvinsten. Är livräntan beroende av flera personers liv på så sätt att den upphör vid den först avlidnes död, bestäms kapitalvärdet med utgångspunkt i hur gammal den äldste är. Om livräntan upphör vid den sist avlidnes död, bestäms värdet efter den yngstes ålder.

Ersättningen beräknas med tillämpning av tabell II till *den upphävda* lagen om arvsskatt och gåvoskatt, om överlåtelseavtalet innebär att

1. livräntan skall betalas ut

²⁰ Senaste lydelse 2002:429.

livsvarigt, dock högst ett visst antal år, och en sådan beräkning resulterar i att ersättningen blir lägre än enligt första stycket, eller

2. livräntan skall betalas ut livsvarigt, dock minst ett visst antal år, om en sådan beräkning resulterar i att ersättningen blir högre än enligt första stycket.

Om en livsvarig livränta upphör på grund av ett dödsfall inom fem år från avyttringen skall, i stället för vad som sagts i första och andra styckena, det sammanlagda livräntebelopp som betalats ut tas upp som ersättning om denna därmed blir lägre.

livsvarigt, dock högst ett visst antal år, och en sådan beräkning resulterar i att ersättningen blir lägre än enligt första stycket, eller

2. livräntan skall betalas ut livsvarigt, dock minst ett visst antal år, om en sådan beräkning resulterar i att ersättningen blir högre än enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Äldre bestämmelser tillämpas dock i fråga om ränta som bestämts enligt 58 b § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 10 och 12 §§ lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 10 §²¹

Vid sökning efter handlingar som avses i 4 § får endast uppgift om namn, person- eller samordningsnummer, beteckning för fastighet samt uppgifter som avses i 15 kap. 2 § sekretesslagen (1980:100) användas som sökbegrepp.

I verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken *samt arvsskatteärenden* får vid sökning i skattedatabasen endast uppgifter som avses i 15 kap. 2 § sekretesslagen användas som sökbegrepp. Vid sökning efter handlingar som avses i 4 § får dessutom uppgift om namn och person- eller samordningsnummer användas som sökbegrepp.

I verksamheten med bouppteckningar och dödsboanmälningar enligt ärvdabalken får vid sökning i skattedatabasen endast uppgifter som avses i 15 kap. 2 § sekretesslagen användas som sökbegrepp. Vid sökning efter handlingar som avses i 4 § får dessutom uppgift om namn och person- eller samordningsnummer användas som sökbegrepp.

Som sökbegrepp får dock inte uppgift som avses i 1 kap. 7 § användas.

12 §

Uppgifter och handlingar som avser

1. revision skall gallras tio år efter utgången av det kalenderår då revisionen avslutades,

2. fastighetstaxering skall gallras tolv år efter utgången av det taxeringsår som uppgifterna eller handlingarna kan hänföras till, *och*

3. *gåvoskatteärenden* skall gallras tolv år efter utgången av det kalenderår då gåvodeklaration lämnades.

Uppgifter och handlingar som avser gåvoanmälningsärenden

Uppgifter och handlingar som avser

1. revision skall gallras tio år efter utgången av det kalenderår då revisionen avslutades, *och*

2. fastighetstaxering skall gallras tolv år efter utgången av det taxeringsår som uppgifterna eller handlingarna kan hänföras till.

²¹ Senaste lydelse 2001:327.

skall gallras tre år efter utgången av det kalenderår då förfrågan eller anmaning att komma in med deklaration gjordes.

Uppgifter och handlingar om godkända upplagshavare, registrerade varumottagare eller godkända skatteupplag enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt, lagen (1994:1564) om alkoholskatt samt lagen (1994:1776) om skatt på energi skall gallras sju år efter utgången av det kalenderår då upplagshavaren eller varumottagaren avregistrerades.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om uppgifter och handlingar som avser arvsskatteärenden, gåvoskatteärenden och gåvoanmälningssärenden.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen tillsatte den 19 juni 2002 en kommitté (Fi 2002:06) med uppgift att bl.a. se över reglerna om arvsskatt och gåvoskatt. Kommittén antog namnet Egendomsskattekommittén.

Efter förslag av Egendomsskattekommittén slopades beskattningen av arv till efterlevande make och sambo fr.o.m. den 1 januari 2004 (prop. 2003/04:15, bet. 2003/04:SkU7, rskr. 2003/04:116, SFS 2003:1198). I sitt slutbetänkande, Egendomsskatter – Reform av arvs- och gåvoskatter (SOU 2004:66), som överlämnades till finansministern i juni 2004 föreslog kommittén ytterligare sänkningar av arvs- och gåvoskatten. Förslagen har remissbehandlats (Fi2004/2858). Ett antal remissinstanser, bl.a. Svenskt Näringsliv, Företagarnas Riksorganisation, FAR och Fastighetsägarna Sverige, föreslog att arvs- och gåvoskatten skulle avskaffas.

I budgetpropositionen för 2005 (avsnitt 8.3.2 s. 210) aviserade regeringen att arvs- och gåvoskatten bör slopas fr.o.m. den 1 januari 2005. Inom Finansdepartementet har en promemoria utarbetats med förslag dels om att upphäva bl.a. lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt, AGL, dels följdändringar i ett antal författningar. Promemorian har beretts med Skatteverket och Kammarrätten i Stockholm. Regeringen har justerat vissa lagförslag i enlighet med inkomna synpunkter.

4 Bakgrund

Utredningarna om arvs- och gåvoskatten har varit många, senast har Egendomsskattekommittén haft i uppdrag att reformera lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt, AGL. Under det senaste året har förändringar i skatteuttaget gjorts genom att lättnadsreglerna som är tillämpliga vid värderingen av företagstillgångar i onoterade företag gjordes mer generösa fr.o.m. den 1 januari 2004 (prop. 2003/04:17, bet. 2003/04:SkU:9, rskr. 2003/04:117, SFS 2003:1199). Dessutom slopades – som framgår ovan – beskattningen av arv till efterlevande make och sambo från och med samma datum.

5 Slopad arvs- och gåvoskatt

Regeringens förslag: Arvsskatten och gåvoskatten tas bort.

Skälen för regeringens förslag: Arvs- och gåvoskatten har kritiserats hårt framför allt under senare år. Det har handlat om svårigheter för efterlevande makar och sambor att betala alltmer i arvsskatt på grund av höjda taxeringsvärden på fastigheter. Det har också handlat om olikheter i värderingen av aktier vid arvs- och gåvobeskattningen som har medfört att bolag av skatteskal flyttat från börsens A-lista till O-listan. Uttaget av arvs- och gåvoskatt i samband med generationsövergångar i småföretag

har också kritiserats. Efter börsfallet år 2000 har krav ställts på ändrade regler för arvsbeskattningen av aktier och andra värdepapper. Kritiken har också gällt möjligheterna till skatteplanering. Genom arvs- och gåvoskattens konstruktion och värderingsreglerna i AGL har möjligheterna att på lagligt sätt minska arvs- och gåvoskatten varit omfattande. Arvs- och gåvoskatten upplevs inte som rättvis.

Regeringen anser inte att det är möjligt att med ändrade regler möta den kritik som riktats mot arvs- och gåvoskatten. Arvs- och gåvoskatten är vidare relativt kostsam att administrera. Skatten beräknas ge intäkter under år 2004 med 2,6 miljarder kronor. Mot bakgrund av detta och för att underlätta generationsskiften i onoterade företag föreslår regeringen att arvs- och gåvoskatten skall slopas från och med den 1 januari 2005.

6 Ikraftträdande m.m.

6.1 Slopad arvs- och gåvoskatt

Regeringens förslag: Lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt skall upphöra att gälla vid utgången av år 2004. Har skattskyldighet inträtt dessförinnan skall den upphävda lagen fortfarande tillämpas. En övergångsbestämmelse tas in i upphävdelagen som innebär att eftergiftsreglerna i 56 § lagen om arvsskatt och gåvoskatt inte skall gälla när arv- eller gåvotagaren avlider efter utgången av år 2004.

Skälen för regeringens förslag: Skattskyldighet för arv inträder enligt huvudregeln i 5 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt, AGL, vid arvlåtarens eller testators död. I några fall innebär gällande rätt emellertid att skattskyldigheten för arv inte inträder i samband med ett dödsfall utan först vid en senare tidpunkt (framskjutna förvärv). Bestämmelser om framskjutna förvärv finns i 6–9 §§ AGL. Som ett exempel kan nämnas bestämmelsen i 6 § AGL. Lagrummet tar bl.a. sikte på den situationen att det i ett testamente förordnats att hela nyttjanderätten till viss egendom skall tillfalla en viss person medan äganderätten till egendomen skall tillfalla någon annan. Skattskyldighet för äganderätten inträder i så fall först då nyttjanderätten upphör.

Skattskyldighet för gåva inträder enligt huvudregeln i 36 § AGL när gåvan blivit fullbordad eller när en handling som innehåller en giltig utfästelse om gåva av lös egendom överlämnats till mottagaren. När det gäller gåva av företagstillgångar kan under vissa förutsättningar beskattning utlösas av omständigheter som ligger i tiden efter gåvotidpunkten, 43 § tredje stycket AGL. Det gäller det fallet att gåvan har beskattats med tillämpning av de s.k. lättnadsreglerna men gåvotagaren inom tre år från skattskyldighetens inträde (karenstiden) avhänt sig egendomen. En ny gåva skall då anses föreligga och dess värde skall vara detsamma som det värde varmed den ursprungliga gåvan sattes ned.

Regeringens förslag innebär att om ett dödsfall inträffar efter utgången av år 2004 eller om en gåva sker efter denna tidpunkt skall arvs- och gåvobeskattning inte ske. I fråga om framskjutna förvärv skall ingen

beskattning av förvärvet ske om nyttjanderätten eller någon annan motsvarande rättighet upphör efter utgången av år 2004. Gåvoskatt skall inte heller betalas om en gåva blivit fullbordad efter utgången av år 2004 eller om en handling med en giltig utfästelse om gåva av lös egendom överlämnats till mottagaren efter denna tidpunkt. Förslaget innebär vidare att om någon inom karenstiden avhänder sig en gåva som omfattats av lätttnadsreglerna vid gåvotillfället och avhändandet sker efter utgången av år 2004 skall någon beskattning inte ske.

De s.k. eftergiftsreglerna i 56 § AGL innebär följande. Om någon som förvärvat egendom genom arv eller gåva avlider inom tio år från förvärvet skall efter ansökan en viss del av arvs- eller gåvoskatten återbetalas till den dödes dödsbo och ett motsvarande belopp tas upp bland tillgångarna. Om arv- eller gåvotagaren avlider samma år som arvlåtaren avlidit eller gåvan skett, skall hela skatten efterges. Sker dödsfallet efter ett år skall 9/10 av skatten efterges, etc. Motivet för denna bestämmelse är att om ett antal dödsfall sker inom en begränsad tid kan det framstå som stötande att staten tar ut full arvsskatt vid varje dödsfall. Om arv- eller gåvotagaren avlider efter den sista december 2004 faller motivet för att återbetala arvs- eller gåvoskatt eftersom någon arvsbeskattning inte kommer att ske efter arv- eller gåvotagaren. Rätten till eftergift anknyter till det första dödsfallet. En övergångsbestämmelse bör därför tas in i upphävandelagen som innebär att eftergiftsreglerna inte skall gälla när arv- eller gåvotagaren avlider efter utgången av år 2004. Motsvarande skall gälla i fråga om testamentstagare.

Enligt 20 kap. 4 § första stycket ärvdabalken gäller att i en bouppteckning skall den dödes tillgångar och skulder antecknas sådana de var vid dödsfallet. Tillgångarnas värde och skuldernas belopp skall anges. Motsvarande gäller för egendom som ägs av den dödes maka eller sambo enligt bestämmelserna i paragrafens andra och tredje stycken. I 11 § 1 mom. AGL föreskrivs att behållningen i dödsboet skall beräknas med ledning av bouppteckningen. Vidare gäller enligt 20 § första stycket AGL att de värden som antecknats i bouppteckningen skall ligga till grund för beskattningen om inte värderingsreglerna i AGL föranleder annan värdering. Sådana avvikande värderingsregler finns i 22–27 §§ AGL och i praktiken har tillgångarna och skulderna antecknats i bouppteckningen med tillämpning av dessa regler i AGL. En av konsekvenserna av att AGL upphävs blir alltså att det inte längre är beskattningsvärdet som anges i bouppteckningen. Tillgångar och skulder skall i stället antecknas uteslutande enligt 20 kap. 4 § ärvdabalken, vilket normalt torde innebära att man har att anteckna marknadsvärdet eller det verkliga värdet.

I skattebetalningslagen (1997:483) innebär ändringarna att bestämmelser och rubriker som rör arvsskatt och gåvoskatt tas bort. Äldre bestämmelser skall fortfarande gälla i fråga om skatt enligt AGL. Det innebär att regler om t.ex. anstånd med betalning av arvsskatt skall gälla i arvsskatteärenden som hänförs till tiden före den 1 januari 2005.

I lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter, stämpelskattelagen, och i inkomstskattelagen (1999:1229) finns hänvisningar till värderingsreglerna i AGL som föreslås gälla tills vidare. Hänvisningarna i dessa lagar föreslås därför göras till den upphävda lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt. Regeringen är medveten

om att detta inte är tillfredsställande. Ett arbete med att utforma nya bestämmelser i båda dessa lagar skall därför påbörjas inom Regeringskansliet.

Det är också viktigt att undersöka behovet av att upprätta och registrera bouppteckningar efter det att arvsskatten har slopats. Samtidigt bör frågan behandlas om det även i fortsättningen skall vara en uppgift för Skatteverket att hantera bouppteckningar.

Sverige har ingått avtal för undvikande av dubbelbeskattning på arv respektive på arv och gåva med sammanlagt 17 stater. Avtalen och anslutande författningar om tillämpningen av avtalen bör av praktiska skäl i vart fall tillsvidare behållas oförändrade. Regeringen avser att underrätta samtliga avtalsslutande stater om att den svenska lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt upphävs för att därigenom inleda en dialog om skatteavtalens ställning i framtiden.

6.2 Ekonomiska konsekvenser m.m.

Intäkterna från arvs- och gåvoskatten år 2004 beräknas uppgå till omkring 2,6 miljarder kronor. Intäktsbortfallet är finansierat på samma sätt som övriga budgetförsvagningar genom de förslag till inkomstförstärkningar som föreslås i budgetpropositionen för 2005.

Skatteverkets kostnader för administrationen av arvsskatt och gåvoskatt beräknas till cirka 48 miljoner kronor per år. Förslaget om slopad beskattning av arv och gåva kommer på sikt att leda till en minskad hantering av bouppteckningar och därmed lägre kostnader för verket. Förändringen av verksamheten beräknas dock inte få effekt förrän under budgetåret 2006. Regeringen avser därför att återkomma beträffande frågan om hur de medel som frigörs hos Skatteverket skall användas.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om ändring i ärvdabalken

20 kap.

11 §

Ändringen innebär att hänvisningen görs till den upphävda lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt. Hänvisningen behövs eftersom vissa beslut under Skatteverkets handläggning av bouppteckningar t.ex. kan överklagas enligt regler i AGL (se RÅ 2004 ref. 19).

7.2 Förslaget till lag om upphävande av lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt

Regeringens förslag innebär att om ett dödsfall inträffar efter utgången av år 2004 eller om en gåva sker efter denna tidpunkt skall arvs- respektive gåvobeskattning inte ske. Bestämmelserna om eftergift i 56 § skall enligt en uttrycklig regel inte tillämpas i det fall att den som förvärvar egendom genom arv, gåva eller testamente avlider efter den 31 december 2004.

7.3 Förslaget till lag om upphävande av förordningen (1963:588) om arvsskatt vid avveckling av fideikommiss

Som en konsekvens av att lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt upphävs skall även denna förordning upphävas vid utgången av år 2004. Äldre bestämmelser skall gälla om skattskyldighet enligt förordningen har inträtt före den 1 januari 2005.

7.4 Förslaget till lag om upphävande av lagen (1978:922) om befrielse från arvsskatt och gåvoskatt i vissa fall

Som en konsekvens av att lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt upphävs skall även denna lag upphävas. Äldre bestämmelser skall dock tillämpas i de fall skattskyldighet enligt lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt har inträtt enligt före utgången av år 2004.

7.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:631) om ändring i sekretesslagen (1980:100)

9 kap.

1 §

I paragrafens *andra stycke* görs en konsekvensändring.

7.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter

14 §

Paragrafen ändras genom att hänvisningen görs till den upphävda lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt.

7.7 Förslaget till lag om ändring i skattebetalningslagen
(1997:483)

1 kap.

1 a §

En konsekvensändring görs i paragrafen.

4 §

I *tredje stycket* görs en konsekvensändring.

11 kap.

1 §

En konsekvensändring görs i paragrafen.

12 kap.

6 §

Första stycket ändras som en följd av att arvs- och gåvoskatten tas bort.

9 §

Ändringen innebär att *andra stycket* tas bort.

16 kap.

9 §

Hänvisningen till 10 a § tas bort eftersom den paragrafen skall upphöra att gälla.

17 kap.

7 §

Hänvisningen till 6 a § tas bort eftersom den paragrafen skall upphöra att gälla.

19 kap.

6 §

Hänvisningen i *andra stycket* till 17 kap. 6 a § tas bort eftersom den paragrafen skall upphöra att gälla.

23 kap.

7 §

En konsekvensändring görs i paragrafen.

7.8 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen
(1999:1229)

8 kap.

7 §

I paragrafen görs en konsekvensändring.

44 kap.

36 §

Paragrafens båda stycken ändras genom att hänvisningen görs till den upphävda lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt.

7.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

2 kap.

10 §

Paragrafens *andra stycke* ändras genom att vad som där sägs om arvskatteärenden tas bort.

12 §

Paragrafens *första stycke* ändras genom att vad som där sägs om gåvoskatteärenden tas bort. *Andra stycket* som handlar om gallring avseende gåvoanmälningens ärenden tas bort.